

KASBIY RIVOJLANTIRISH-PEDAGOGIK MAXORATINING OSHIRISH ASOSI

Yo'lbiboeva Odina Madaminova

Farg'ona viloyati Furqat tumani

MMTB tasarrufidagi 20-umumiy o'rta ta'lim maktabi

o'quv ishlari bo'yicha direktor o'rinbosari

odinaxonyolchiboyeva@gmail.com

Annotatsiya

Mazkur maqolada kasbiy rivojlantirish pedagog mahoratini oshirishning muhim omili sifatida ilmiy-nazariy va amaliy jihatdan tahlil etiladi. Tadqiqot O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligining 246-sonli buyrug'i asosida pedagoglarning uzluksiz kasbiy rivojlanishini tashkil etish, ularning kasbiy kompetensiyalarini shakllantirish va takomillashtirish masalalariga bag'ishlanadi. Maqolada pedagoglarning kasbiy rivojlanishiga qo'yilgan zamonaviy talablar, malaka oshirish tizimi, metodik yordam va innovatsion yondashuvlarning pedagog mahoratini oshirishdagi o'rni yoritiladi. Shuningdek, kasbiy rivojlantirish jarayonining ta'lim sifati va o'quv-tarbiya jarayonining samaradorligiga ta'siri asoslab beriladi. Tadqiqot natijalari pedagoglarning kasbiy salohiyatini oshirish, ta'lim jarayonida samaradorlikka erishish hamda pedagogik faoliyatni yanada takomillashtirishda muhim metodik ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: kasbiy rivojlantirish, pedagog mahorati, uzluksiz ta'lim, malaka oshirish, kasbiy kompetensiya, pedagogik faoliyat, innovatsion yondashuv, metodik ta'minot, 246-sonli buyruq.

Bugungi kunda ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar pedagog kadrlarning kasbiy mahorati va professional kompetensiyalarini doimiy ravishda rivojlantirishni talab etmoqda. Ta'lim sifatini oshirish, o'quv-tarbiya jarayonining samaradorligini ta'minlash

va zamonaviy pedagogik yondashuvlarni amaliyotga joriy etishda pedagog shaxsining kasbiy salohiyati hal qiluvchi omil hisoblanadi. Shu bois pedagoglarning uzluksiz kasbiy rivojlanishi ta'lim tizimining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida e'tirof etilmoqda.

O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligining 246-sonli buyrug'i pedagoglarning kasbiy rivojlantirilishini tizimli tashkil etish, ularning malakasini oshirish hamda pedagogik faoliyatini zamon talablari asosida takomillashtirishga qaratilgan muhim normativ-huquqiy hujjat hisoblanadi. Mazkur buyruqda pedagoglarning kasbiy rivojlanishini rejalashtirish, monitoring qilish va baholash mexanizmlari belgilab berilib, pedagog mahoratini oshirishga xizmat qiluvchi zamonaviy yondashuvlar nazarda tutilgan.

Kasbiy rivojlantirish pedagogning bilim, ko'nikma va malakalarini yangilash bilan birga, uning kasbiy tafakkuri, ijodkorligi va innovatsion faoliyatini rivojlantirishni ham qamrab oladi. Pedagog o'z ustida muntazam ishlagan sari ta'lim jarayoniga yangicha yondashuvlar kirib keladi, bu esa o'quvchilarning bilim olish motivatsiyasini oshirish va ta'lim sifatini yaxshilashga xizmat qiladi. Shu nuqtai nazardan, kasbiy rivojlantirish pedagog mahoratini oshirishning asosiy omili sifatida qaraladi.

Mazkur maqolada O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligining 246-sonli buyrug'i asosida pedagoglarning kasbiy rivojlantirilishi jarayoni, uning pedagog mahoratini oshirishdagi o'rni hamda ta'lim jarayoniga ko'rsatadigan ijobiy ta'siri ilmiy-nazariy va amaliy jihatdan yoritiladi. Tadqiqot natijalari pedagog kadrlar bilan ishlash tizimini takomillashtirish va kasbiy rivojlanish jarayonini samarali tashkil etishda muhim ahamiyat kasb etishi ko'zda tutiladi.

Pedagoglarning kasbiy rivojlantirilishi ta'lim tizimini modernizatsiya qilish jarayonida ustuvor vazifalardan biri hisoblanadi. Zamonaviy ta'lim muhiti pedagogdan nafaqat o'z fanini mukammal bilishni, balki innovatsion yondashuvlarni qo'llay olish, axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish hamda o'quvchilar bilan individual va ijodiy ishlash kompetensiyalarini ham talab etadi. Shu jihatdan kasbiy

rivojlantirish pedagog mahoratini oshirishning asosiy mexanizmi sifatida namoyon bo‘ladi.

O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligining 246-sonli buyrug‘i pedagoglarning uzluksiz kasbiy rivojlanishini ta’minlashga qaratilgan bo‘lib, unda pedagog faoliyatini rejalashtirish, baholash va rivojlantirishning aniq yo‘nalishlari belgilab berilgan. Mazkur hujjatda pedagogning kasbiy o‘sishi individual yondashuv asosida tashkil etilishi, uning ehtiyojlari, tajribasi va malaka darajasi hisobga olinishi zarurligi alohida ta’kidlanadi. Bu esa pedagoglarning o‘z kasbiy faoliyatiga mas’uliyat bilan yondashuvini kuchaytiradi.

Kasbiy rivojlantirish jarayoni pedagogning nazariy bilimlarini yangilash bilan cheklanib qolmay, amaliy ko‘nikmalarini takomillashtirishni ham o‘z ichiga oladi. Malaka oshirish kurslari, seminar-treninglar, metodik birlashmalar faoliyati va o‘z-o‘zini rivojlantirish jarayonlari pedagogning kasbiy salohiyatini oshirishga xizmat qiladi. Ayniqsa, zamonaviy pedagogik texnologiyalar, kompetensiyaviy yondashuv va interfaol metodlarning o‘rganilishi pedagog mahoratining yuksalishiga bevosita ta’sir ko‘rsatadi.

Kasbiy rivojlantirishning muhim jihatlaridan biri pedagogning refleksiv faoliyatini shakllantirish hisoblanadi. Pedagog o‘z faoliyatini tahlil qilishi, dars jarayonidagi yutuq va kamchiliklarni aniqlashi hamda kelgusida ularni bartaraf etishga intilishi kasbiy o‘shishning muhim sharti hisoblanadi. 246-sonli buyruqda pedagog faoliyatini monitoring qilish va baholash tizimining joriy etilishi aynan ushbu refleksiv yondashuvni rivojlantirishga qaratilgan.

Shuningdek, kasbiy rivojlantirish ta’lim sifatini oshirishda muhim omil bo‘lib xizmat qiladi. Kasbiy jihatdan yetuk pedagog o‘quvchilarning bilim olish motivatsiyasini oshira oladi, dars jarayonini samarali tashkil etadi va tarbiyaviy faoliyatni mazmunli olib boradi. Natijada o‘quvchilarda mustaqil fikrlash, ijodkorlik va ijtimoiy faollik rivojlanadi. Bu esa ta’lim tizimining umumiy samaradorligiga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi.

Kasbiy rivojlantirish jarayonida metodik xizmatlarning o'zini ham alohida ahamiyatga ega. Metodik qo'llanmalar, tajriba almashuv maydonchalari, ustoz-shogird an'alarini rivojlantirish pedagoglarning kasbiy kompetensiyalarini mustahkamlashga xizmat qiladi. Bu jarayonda pedagoglarning tashabbuskorligi va o'z ustida ishlashga bo'lgan intilishi muhim omil sifatida namoyon bo'ladi.

Shu tariqa, 246-sonli buyruq asosida tashkil etilgan kasbiy rivojlantirish tizimi pedagog mahoratini oshirishning mustahkam asosini yaratadi. Ushbu tizim pedagoglarning zamonaviy ta'lim talablariga moslashuvi, kasbiy salohiyatining yuksalishi hamda ta'lim sifatining barqaror oshib borishini ta'minlashga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, kasbiy rivojlantirish pedagog mahoratini oshirishning muhim va uzluksiz jarayoni hisoblanadi. Zamonaviy ta'lim tizimi pedagoglardan doimiy ravishda o'z bilim va ko'nikmalarini yangilab borishni, innovatsion yondashuvlarni o'zlashtirishni hamda o'quv-tarbiya jarayonida samarali qo'llay olishni talab etadi. Shu jihatdan pedagoglarning kasbiy rivojlanishi ta'lim sifatini oshirishning asosiy omillaridan biri sifatida namoyon bo'ladi.

O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligining 246-sonli buyrug'i pedagoglarning kasbiy rivojlantirilishini tizimli tashkil etishga xizmat qiluvchi muhim normativ-huquqiy asos hisoblanadi. Mazkur hujjat pedagoglarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish, ularning pedagogik faoliyatini baholash va monitoring qilish orqali uzluksiz o'sishni ta'minlashga yo'naltirilgan. Buyruq asosida amalga oshirilayotgan tadbirlar pedagoglarning kasbiy mas'uliyatini oshirish va ta'lim jarayoniga yangicha yondashuvlarni joriy etishga zamin yaratadi.

Kasbiy rivojlantirish jarayoni pedagogning faqat nazariy bilimlarini emas, balki amaliy ko'nikmalari, ijodiy salohiyati va refleksiv faoliyatini ham rivojlantiradi. Bu esa pedagogning dars jarayonini samarali tashkil etishi, o'quvchilarning bilim olish motivatsiyasini oshirishi hamda ta'lim-tarbiya sifatini yuksaltirishiga ijobiy ta'sir

ko‘rsatadi. Natijada pedagogik faoliyatning samaradorligi ortib, ta’lim jarayonida barqaror ijobiy natijalarga erishiladi.

Shu bois, pedagoglarning kasbiy rivojlantirilishini ta’lim tizimining ustuvor vazifasi sifatida belgilash va uni izchil amalga oshirish zarur hisoblanadi. Kasbiy rivojlantirishga yo‘naltirilgan tizimli yondashuv pedagog mahoratini oshirish, ta’lim sifatini yaxshilash hamda raqobatbardosh, zamonaviy fikrlaydigan pedagog kadrlarni tayyorlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni. Ta’lim-tarbiya tizimini yanada takomillashtirish to‘g‘risida. – Toshkent, 2020.
2. O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi. Pedagog kadrlarni uzluksiz kasbiy rivojlantirish tizimini joriy etish to‘g‘risida 246-sonli buyruq. – Toshkent, 2023.
3. Abdullaeva M.A. Pedagogik mahorat asoslari. – Toshkent: O‘qituvchi, 2018.
4. Qodirova F.R. Pedagogik kompetensiya va uni rivojlantirish metodikasi. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.

5. Abduqodirov A.A., Begimqulov U.Sh. Ta'limda innovatsion texnologiyalar. – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2019.
6. Slastenin V.A. Pedagogika: kasbiy faoliyat nazariyasi. – Moskva: Akademiya, 2017.
7. Markova A.K. Professionalizm shaxs rivojida. – Moskva: Znanie, 2016.
8. Nazarova D.X. Pedagoglarning kasbiy rivojlanishini tashkil etish masalalari // Pedagogik ta'lim. – 2022.